

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Govor predsednice Republike Slovenije dr. Nataše Pirc Musar
ob odprtju sodnega leta**

Ljubljana, 14. februar 2023

Velja govorjena beseda!

Spoštovani predsednik Vrhovnega sodišča RS mag. Damijan Florjančič, spoštovani novoizvoljeni predsednik dr. Miodrag Djordjević, sodnice in sodniki ter ostali visoki gostje,

v čast mi je, da danes, ob tem za vas pomembnem dnevu, ko si vsako leto znova zastavljate cilje in usmerjate pričakovanja za delovanje sodstva, stojim pred vami kot prva predsednica Republike Slovenije. Kot prva predsednica, ki sem nenazadnje tudi sama pravnica in se bom, kot že večkrat poudarjeno, predano in neuklonljivo zavzemala za obstoj pravne države, za človekove pravice in temeljne svoboščine ter varstvo ustavnih, tudi evropskih vrednot.

Žal k vam prvič prihajam v za sodni sistem težkih časih. Zdi se, da vas različni družbeni deležniki vse prepogosto spregledajo kot eno izmed vej oblasti; kot avtonomno in neodvisno vejo, ki mora v sistemu zavor in ravnovesji zavzeto paziti, da ostale oblasti in posamezniki delujemo znotraj meja, ki nam jih določajo ustava in zakoni. Zdi se tudi, da je diskurz o krivosodju iz političnega pamfleta prešel v nekakšno temeljno nezaupanje v delovanje sodnega sistema, ki pa, po mojem mnenju, v veliki meri temelji ne le na razdvajanju, ki ga povzročajo določeni politični akterji, temveč tudi na širšem nerazumevanju vašega dela in poslanstva. Poleg tega ali pa morda celo posledično se soočate s plačno podcenjenostjo v primerjavi s funkcionarji drugih vej oblasti,

prostorsko stisko, v kateri so pogoji za vaše delo marsikdaj na robu dostojnosti, in velikim pripadom zadev.

Vendar vse skupaj ni tako zelo črno, kot morda kaže prvi vtis. Malce bolj poglobljen pogled v zadnje objavljeno letno poročilo (za leto 2021) pokaže, da se je število sodnikov na 100.000 prebivalcev znižalo, pri čemer pa nadaljnje nižanje števila ob uvajanju vedno novih pristojnosti in hkratnem umankanju proračunskega financiranja drugega sodnega osebja, ki bi moralo biti sodnikom v strokovno podporo, pravzaprav sploh ni mogoče. Tudi v času epidemije Covida-19, ki je znatno vplivala tudi na delovanje sodstva, je delovanje sodnega sistema, ne glede na fizično omejeno poslovanje, ostalo vsebinsko stabilno. Število nerešenih zadev kljub manjšemu številu sodnikov pada, nekaj dodatnega truda pa bo treba vložiti pri povprečnem času trajanja postopka.

Zaradi vsega omenjenega se mi je zdelo pomembno, da čimprej po prevzemu funkcije opravi pogovor s predsednikom Vrhovnega sodišča RS mag. Florjančičem, in želja je bila očitno obojestranska, saj me je s prošnjo po najinem dialogu prehitel. Na skupnem srečanju sva dodobra prevetrila vse dileme, s katerimi se sodstvo sooča, in s ponosom lahko povem, da so bili najini pogledi zelo podobni. Verjamem, da je sodnikom, prav zaradi specifičnosti nalog, ki jih opravljate, in ne smejo biti odvisne od vsakokratne oblasti, treba ohranjati trajen mandat; vendar na drugi strani ne verjamem, da bi t.i. poskusna doba pomenila pomemben doprinos za krepitev zaupanja v vaše delo oz. za njegovo strokovnost. Vzvodi za nadzor nad vašim delom so namreč že vzpostavljeni, treba jih je zgolj dosledno spoštovati in izvajati. S predsednikom Florjančičem sva govorila tudi o prenosu pristojnosti imenovanja sodnikov rednega sodstva z državnega zbora na predsednico republike. Zagotavljam vam, da bi to svojo vlogo opravljala z veliko odgovornostjo in častjo, vse z namenom, da bi bila politizacija sodstva čim manjša. Tudi skupina GRECO (Group of States Against Corruption), ki deluje pri Svetu Evrope, posebej opozarja, da je treba postopek imenovanja vrhovnih sodnikov v Sloveniji spremeniti tako, da bi se kar najbolj zmanjšala možnost političnega vplivanja.

Vaša domača naloga za leto 2023 je torej tudi v tem, da poskušate državljanom in državljanom, prebivalkam in prebivalcem Slovenije na kar se da poljuden, a še vedno strokoven in dostojanstven, način čim bolj približati svoje delo. Sodbe, ki jih pišete v dobesednem ali metaforičnem smislu, so v prvi vrsti namenjene ljudstvu in ljudje so tisti, ki jih morajo razumeti. Z razumevanjem pa raste tudi zaupanje – žal težko pridobljena in zelo lahko hitro izgubljena vrednota.

Spoštovane sodnice in sodniki, spoštovani gostje,

pravo in v njegovem jedru temeljna vrednota pravičnost sta tek na dolge proge. Maraton s preprekami pravzaprav, ki ne pozna instant rešitev in poleg dobre kondicije zahteva tudi vztrajnost in kanček nepopustljivosti ali, če hočete, kljubovalnosti. V prihajajočem sodnem letu vam želim, da bi s pogumom in optimizmom zrl naprej – v izzive, s katerimi se soočate. Naša ustava v 125. členu določa, da ste sodniki pri opravljanju svoje funkcije neodvisni. Vezani ste na ustavo in zakon. Ob zavedanju, kako pomembno in plemenito, a vendar težko, poslanstvo opravljate, vam prav tako želim, da ne bi nikoli, ampak zares nikoli, pod različnimi pritiski uklonili glave.

Na tem mestu mi dovolite, da se vam, predsednik mag. Florjančič, zahvalim za vaše uspešno in predano vodenje najvišjega rednega sodišča v državi. Prepričana sem, da se tudi zaradi vašega prispevka zaupanju v sodstvo v Sloveniji končno kaže svetla luč. Vam, novi predsednik, dr. Djordjević, pa želim uspešen prevzem mandata ter veliko strokovnega poguma in občutka za pravičnost.

Srečno.